

JAK SIE ZACHOWAC

W nasilających się próbach bezprawnego przesłuchiwania obywateli i werbowania konfidentów przez funkcjonariuszy SB przypominamy podstawowe zasady prawne opracowane przez Biuro Interwencyjne NSZZ "Solidarność" Regionu Mazowsze:

1. Obywatel ma obowiązek zgłosić się na przesłuchanie tylko i wyłącznie wtedy gdy otrzyma pisemne wezwanie zawierające prawidłowo wypełnione rubryki a/w charakterze świadka lub podejrzanego oraz b/ w sprawie, gdzie musi być wypisany przynajmniej numer sprawy. Wezwanie pisemne bez powyższej nie ma mocy prawnej i należy je zlekceważyć, tym bardziej nie mają mocy prawnej wezwania ustne, telefoniczne, zaproszenia na "prywatną" rozmowę itp. Obywatel zatrzymany przez SB również nie ma obowiązku poddawać się przesłuchaniu. Odmowa poddania się przesłuchaniu nie pociąga się za sobą żadnych konsekwencji.
2. Przesłuchanie na podstawie ważnego wezwania winno się odbywać tylko w lokalu urzędowym i musi być protokołowane. Protokół ma zawierać personalia przesłuchującego, należy to sprawdzić przed rozpoczęciem zeznań. Każde pytanie musi być wpisane do protokołu zanim się poda swoją decyzję co do odpowiedzi.
3. Przed przesłuchaniem należy zażądać podania nazwisk osób, przeciw którym toczy się śledztwo w tej sprawie, gdyż świadek ma prawo uchylić się od odpowiedzi na pytania, jeżeli udzielenie odpowiedzi mogłoby narazić na odpowiedzialność karną samego świadka lub osobę mu bliską wg art. 166 KpK. Świadek ma też prawo odmówić zeznań, jeżeli podejrzanym jest osoba najbliższa. Odmawiając odpowiedzi na pytania świadek nie ma obowiązku tłumaczyć się z przyczyn tej odmowy.
4. Liczy się tylko to, co zostało spisane i podpisane. Po ewentualnym przesłuchaniu należy starannie i z pośpiechu przestudiować protokół, konsekwentnie żądać usunięcia wszystkich ewentualnych nieścisłości i przeinaczeń. Przekreślić wszystkie wolne miejsca protokołu. W razie uchybień nie podpisywać.
5. Nie ma żadnych podstaw prawnych żądanie, aby zatrzymany cokolwiek spisywał własnoręcznie. Tak spisane zeznania mogą być użyte do szantażu.
6. Wezwania "w sprawach paszportowych" i żądania jakichkolwiek dodatkowych wyjaśnień są bezprawne. Wszystkie urzędowe pytania w tej sprawie zawiera odpowiedni kwestionariusz i tylko na nie należy odpowiedzieć.
7. Żądanie zachowania w tajemnicy faktu przesłuchania jest całkowicie bezprawne. Ujawnianie tego nie grozi żadnymi konsekwencjami prawnymi, natomiast możliwie najszersze rozgłoszenie zazwyczaj zabezpiecza przed dalszymi nagabywaniami.

A oto elementarne porady praktyczne:

1. Funkcjonariusze SB często wprowadzają zatrzymanego w błąd co do jego praw i obowiązków oraz grożących mu konsekwencji. Należy o tym cały czas pamiętać. Mogą też przedstawiać się jako "kontrwywiad" co ma motywować żądania zachowania tajemnicy
2. Różne są sposoby "rozmiękczenia"/od ojcowskiej życzliwości do gróźb i wrzasku, często na przemian. Nie dać się uwieść ani zastraszyć jednym i drugim.

Jak się zachować c.d.

3. Nie dać się opętać chęci "wyjść stąd za wszelką cenę" i nie uwierzyć, że kto grzecznie zeznaje, tego prędzej puszcza. Najprędzej puszcza tego, kto da poznać, że nic z niego nie wyciągną.
4. Nie starać się przechytryć, nie próbuj zeznaniami "wyprowadzić ich w pole" lub wykazać swoją niewinność. To są zawodowcy, amator z nimi nie wygra, zwłaszcza, że najprawdopodobniej chodzi im o zrobienie z człowieka kapusia.
5. Jedyne pewny i niezawodny sposób na wyjści z najmniejszą szkodą polega na konsekwentnej odmowie odpowiedzi na jakiegokolwiek pytania, bez względu na okoliczności. Po wyjściu zaś należy niezwłocznie jak najszerszej rozgłosić fakt zatrzymania lub wezwania na "rozmowę", sposób zachowania, czynione propozycje itp.

Przedruk z "Wiadomości Dnia" nr 52 z 5 III, 1981r.

